

POSTANOWIENIE SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (piąta izba)

z dnia 26 października 2005 r. *

W sprawie T-124/04

Jamal Ouariachi, zamieszkały w Rabacie (Maroko), reprezentowany przez F. Blanmaillanda oraz C. Verbroucka, avocats, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez F. Dintilhaca oraz G. Boudot, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

mającej za przedmiot skargę o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia za szkodę i krzywdę, jakich skarżący miał doznać w wyniku jego zdaniem bezprawnych działań pracownika przedstawicielstwa Komisji w Chartumie (Sudan).

* Język postępowania: francuski.

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (piąta izba),

w składzie: M. Vilaras, prezes, F. Dehousse i D. Šváby, sędziowie,
sekretarz: E. Coulon,

wyduje następujące

Postanowienie

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

- ¹ Skarżący, posiadający obywatelstwo marokańskie i hiszpańskie, oraz pani R., posiadająca obywatelstwo francuskie, mieszkający wówczas w Rabacie (Maroko) z dwójką swoich dzieci, również posiadających obywatelstwo francuskie, rozwiedli się w dniu 31 stycznia 2000 r. Na mocy wyroku orzekającego rozwód władza rodzicielska nad dziećmi została powierzona pani R., jednakże skarżącemu przyznano prawo kontaktowania się z dziećmi.
- ² Pan C. jest urzędnikiem wspólnotowym i pracuje w Komisji. Od dnia 8 sierpnia 2000 r. do dnia 16 maja 2004 r. był kierownikiem administracji w przedstawicielstwie Komisji w Chartumie (Sudan) (zwanym dalej „przedstawicielstwem”). Szefem przedstawicielstwa i przełożonym pana C. był pan M. Ponieważ panowie C. i M. byli jedynymi urzędnikami pracującymi w tym przedstawicielstwie w trakcie zdarzeń będących przedmiotem postępowania, pierwszy był upoważniony do zastępowania drugiego, w razie gdyby ten ostatni nie mógł działać, w szczególności w zakresie działań o charakterze administracyjnym.

- 3 Pan C. chciał na czas swojej pracy w przedstawicielstwie sprowadzić do siebie swą nową partnerkę, panią R. Z tej okazji przedstawicielstwo wystosowało do sudańskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych „standardową notę werbalną” — datowaną na dzień 28 maja 2002 r., podpisaną przez pana M. — na poparcie wniosku o wydanie wizy turystycznej na krótki okres, złożonego przez panią R. dla niej i jej dzieci.
- 4 Właściwe władze sudańskie podjęły decyzję o przyznaniu wizy pani R. i dwójce jej dzieci, którzy w ten sposób opuścili w dniu 20 czerwca 2002 r. terytorium marokańskie i udali się do Chartumu.
- 5 Jako że okres, na który wydano wizę, dobiegał końca, pani R. rozpoczęła postępowanie zmierzające do wydania jej pozwolenia na pobyt w Sudanie. Wniosek ten również był przedmiotem „noty werbalnej” ze strony przedstawicielstwa do wiadomości sudańskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Ta „nota werbalna”, z powodu nieobecności szefa przedstawicielstwa, została podpisana przez pana C.
- 6 Właściwe władze sudańskie podjęły decyzję o przyznaniu pani R., jak również dwójce jej dzieci pozwolenia na pobyt.
- 7 W czasie roku szkolnego 2002/2003 dwoje dzieci skarżącego i pani R. uczęszczało do francuskiej szkoły w Chartumie.
- 8 Wyrokiem cour d'appel w Rabacie z dnia 3 listopada 2003 r. pani R. została pozbawiona władzy rodzicielskiej nad dziećmi, która to władza została powierzona skarżącemu.

- 9 W tym czasie pani R. i jej dwójka dzieci opuściły terytorium sudańskie i udały się do Belgii. W czasie roku szkolnego 2003/2004 dzieci kontynuowały więc naukę w szkole w Etne (Belgia).
- 10 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 25 lutego 2004 r. skarżący złożył skargę o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia za szkodę i krzywdę, jakich miał on doznać w wyniku rzekomych bezprawnych działań pana C. w trakcie jego pracy w przedstawicielstwie (sprawa T-82/04 Ouariachi przeciwko Komisji). Wskutek odstąpienia skarżącego sprawa T-82/04 została wykreślona z rejestru Sądu postanowieniem prezesa drugiej izby Sądu z dnia 1 kwietnia 2004 r.
- 11 W ramach wysiłków zmierzających do odzyskania kontaktu ze swoimi dziećmi i uzyskania wykonania wyroku cour d'appel w Rabacie, skarżący wytoczył kilka powództw przed właściwe sądy belgijskie. W ten sposób, na mocy dwóch wyroków wydanych w dniu 6 maja 2004 r., cour d'appel w Liège (Belgia) zarządził tymczasowo powrót dzieci do Maroka, by mogły one zamieszkać ze skarżącym.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 12 W tych właśnie okolicznościach pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 1 kwietnia 2004 r. skarżący wniósł niniejszą skargę.
- 13 Oddzielnym pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 18 czerwca 2004 r. Komisja podniosła zarzut niedopuszczalności na mocy § 114 regulaminu Sądu. Skarżący przedłożył swoje uwagi w przedmiocie tego zarzutu w dniu 25 sierpnia 2004 r.

14 W swej skardze i uwagach do zarzutu niedopuszczalności skarżący wnosi do Sądu o:

- przede wszystkim zarządzenie przeprowadzenia, w razie potrzeby, wszelkich środków dowodowych pozwalających na udowodnienie dopuszczenia się przez pana C. „poświadczenia nieprawdy” umożliwiającego „uprowadzenie” dzieci, a w szczególności:
 - osobistego stawiennictwa pana C.;
 - zasięgnięcia informacji w przedstawicielstwie;
 - przedstawienia dokumentów złożonych przez panią R. w konsulacie Republiki Sudanu w Rabacie dla celów otrzymania wizy dla niej i jej dzieci;
- uznanie skargi za dopuszczalną i zasadną;
- zasądzenie od Komisji na jego rzecz ryczałtowego odszkodowania i zadośćuczynienia w łącznej wysokości 150 000 EUR tytułem naprawienia szkody i krzywdy;
- obciążenie Komisji kosztami postępowania.

15 W swoim zarzucie niedopuszczalności Komisja wnosi do Sądu o:

- oddalenie skargi jako oczywiście bezzasadnej i niedopuszczalnej lub stwierdzenie, że Sąd nie jest w tej sprawie właściwy;
- obciążenie skarżącego kosztami postępowania.

Co do prawa

- 16 Zgodnie z § 111 regulaminu, jeżeli skarga jest oczywiście pozbawiona podstawy prawnej, Sąd może, bez dalszych czynności procesowych, podjąć decyzję, wydając postanowienie z uzasadnieniem. W tym konkretnym przypadku Sąd uważa, że w oparciu o akta stan sprawy jest jasny i w oparciu o ten przepis postanawia zaniechać dalszych czynności procesowych.
- 17 Zgodnie z art. 288 akapit drugi WE w dziedzinie odpowiedzialności pozaumownej Wspólnota powinna naprawić — zgodnie z zasadami ogólnymi, wspólnymi dla praw państw członkowskich — szkody wyrządzone przez jej instytucje lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.
- 18 Należy wskazać, że w dziedzinie odpowiedzialności pozaumownej traktat poddaje Wspólnotę uregulowaniom stanowiącym część wspólnotowego porządku prawnego, które podporządkowują ją jednolitemu unormowaniu w przedmiocie naprawiania szkód wyrządzonych przez jej instytucje i pracowników przy wykonywaniu ich funkcji. Traktat zapewnia jednolite zastosowanie tego unormowania i autonomię

instytucji Wspólnoty, poddając spory w tej dziedzinie właściwości sądu wspólnotowego. Odnosząc się jednocześnie do szkód wyrządzonych przez instytucje, jak również do szkód wyrządzonych przez pracowników Wspólnoty, art. 288 WE wskazuje, że Wspólnota ponosi odpowiedzialność jedynie za takie działania swoich pracowników, które na mocy wewnętrznej i bezpośredniej relacji stanowią konieczne przedłużenie zadań powierzonych instytucjom. Zważywszy na szczególny charakter tego systemu prawnego, nie byłoby zatem zgodne z prawem rozszerzanie go na czynności dokonane poza przypadkami w ten sposób określonymi (wyrok Trybunału z dnia 10 lipca 1969 r. w sprawie 9/69 Sayag, Rec. str. 329, pkt 5–8).

19 W niniejszej sprawie, na poparcie swojego wniosku o odszkodowanie, skarżący podniósł w skardze pierwszy zarzut oparty na tym, że pan C. sporządził i skierował do sudańskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych „standardową notę werbalną” z dnia 28 maja 2002 r. (patrz pkt 3 powyżej), poprzedzającą przyznanie pani R. i dwójce jej dzieci wizy turystycznej przez właściwe władze sudańskie.

20 W swoich uwagach do zarzutu niedopuszczalności skarżący uściślił jednakże, że nie kwestionuje wskazanej wyżej „noty werbalnej”, która została skądinąd podpisana przez szefa przedstawicielstwa pana M., ale drugą „notę werbalną” skierowaną przez przedstawicielstwo do sudańskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych przed wydaniem przez władze sudańskie decyzji o przyznaniu, na wniosek pani R., pozwolenia na pobyt dla niej, jak również dla dwójki jej dzieci (patrz pkt 5 i 6 powyżej). Nota, o której mowa, podpisana przez pana C. wskutek nieobecności szefa przedstawicielstwa, stanowiła potwierdzenie nieprawdy i pozwoliła pani R. i jej dzieciom osiedlić się w Sudanie bez zgody skarżącego. Pan C. stał się tym samym współsprawcą „międzynarodowego uprowadzenia dzieci” i popełnił czyn niedozwolony skutkujący powstaniem odpowiedzialności Wspólnoty.

21 Nie można uwzględnić tego zarzutu.

- 22 W tej kwestii należy wskazać, jak to już zresztą podnosiła Komisja, że „nota werbalna”, o której mowa, odpowiada prostej praktyce, stosowanej w szczególności w państwach trzecich doświadczających różnych trudności administracyjnych i wdrażanej w przypadku, gdy pracownik przedstawicielstwa Komisji w tych państwach pragnie sprowadzić do siebie swoich bliskich. Mając na uwadze te czynniki, których zresztą skarżący nie kwestionuje, wydania „noty werbalnej”, o której mowa, nie można uważać za czynność stanowiącą konieczne przedłużenie zadań powierzonych instytucjom, w niniejszym przypadku zadań powierzonych przedstawicielstwu, w świetle orzeczenia przywoływanego w pkt 18 powyżej.
- 23 W konsekwencji nie można uznać, że podpisując „notę werbalną”, o której mowa powyżej, pan C. wykonywał swoje funkcje w rozumieniu art. 288 akapit drugi WE.
- 24 W każdym razie, nawet zakładając, że mogłoby tak być, trzeba z całą mocą stwierdzić, że bezpośredni związek przyczynowo-skutkowy między zarzucanym zachowaniem i podnoszoną szkodą w oczywisty sposób nie występuje.
- 25 W tej kwestii należy wskazać, że związek przyczynowy wymagany przez art. 288 akapit drugi WE zakłada, że istnieje bezpośredni związek przyczynowo-skutkowy między zarzucanym zachowaniem Wspólnoty a powoływaną szkodą, to znaczy, że szkoda wynika bezpośrednio ze wspomnianego zachowania (wyroki Trybunału z dnia 4 października 1979 r. w sprawach połączonych 64/76 i 113/76, 167/78 i 239/78, 27/79, 28/79 i 45/79 Dumortier Frères i in. przeciwko Radzie, Rec. str. 3091, pkt 21, oraz z dnia 5 marca 1996 r. w sprawach połączonych C-46/93 i C-48/93 Brasserie du pêcheur i Factortame, Rec. str. I-1029, pkt 51; wyroki Sądu z dnia 11 lipca 1996 r. w sprawie T-175/94 International Procurement Services przeciwko Komisji, Rec. str. II-729, pkt 55, oraz z dnia 17 grudnia 2003 r. w sprawie T-146/01 DLD Trading przeciwko Radzie, Rec. str. II-6005, pkt 72). To na stronie skarżącej ciąży obowiązek udowodnienia istnienia bezpośredniego związku przyczynowego (wyrok Sądu z dnia 18 września 1995 r. w sprawie T-168/94 Blackspur i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-2627, pkt 40).

- 26 W niniejszym przypadku to decyzja właściwych władz sudańskich o przyznaniu, na wniosek pani R., zezwolenia na pobyt jej i jej dzieciom, pozwoliła im na osiedlenie się w Sudanie. Nota, którą przedstawicielstwo skierowało przy tej okazji do sudańskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, zmierzała zwyczajnie do poparcia wniosku zainteresowanej i przyspieszenia rozpatrywania jej sprawy administracyjnej w ramach przywołanej wyżej praktyki. Nie może ona być utożsamiana z nakazem wystosowanym pod adresem właściwych władz sudańskich, które zachowują w suwerenny sposób swobodę, jeżeli chodzi o wydanie bądź niewydanie zezwolenia na pobyt na podstawie odpowiednich uregulowań krajowych.
- 27 Wynika z tego, że w każdym razie skarżący nie dostarczył dowodu na istnienie bezpośredniego związku przyczynowego między zarzucanym zachowaniem i powoływaną szkodą.
- 28 Na poparcie swojej skargi, skarżący przywołuje również drugi zarzut oparty na tym, że pan C. jakoby przywłaszczył sobie jego tożsamość, składając własny podpis, obok podpisu pani R. w zastrzeżonych dla rodziców polach formularzy szkolnych, wydanych przez szkołę francuską w Chartumie i przez szkołę belgijską w Etche, do których uczęszczało dwoje dzieci, których dotyczy niniejsza sprawa. Tymczasem pana C. nie łączyło żadne pokrewieństwo z tymi dziećmi i nie dysponował on żadnym upoważnieniem od skarżącego, aby podpisywać w jego zastępstwie wspomniane dokumenty. Przez te czynności pan C. zakwestionował tożsamość skarżącego jako ojca, a dokonał ich w sposób rozmyślny, w celu wyrządzenia mu szkody.
- 29 W tej kwestii wystarczy wskazać, że czyny w ten sposób zarzucane panu C. w sposób oczywisty nie mają żadnego związku z wykonywaniem funkcji tego ostatniego. Nie jest więc możliwe, aby powodowały one odpowiedzialność Wspólnoty, w rozumieniu art. 288 akapit drugi WE.

- 30 Samo twierdzenie skarżącego odnoszące się do konieczności uznania w niniejszej sprawie przez Sąd odpowiedzialności Wspólnoty, z powodu podnoszonej trudności w wytoczeniu powództwa panu C., korzystającemu z immunitetu, nie pozwala na podważenie konkluzji z poprzedniego punktu. W razie potrzeby do skarżącego należałoby złożenie wniosku o uchylenie immunitetu, który przysługuje panu C.
- 31 Wynika z tego, że drugi zarzut winien zostać oddalony jako oczywiście bezzasadny.
- 32 Zważywszy na całość powyższych rozważań, skarga zostaje oddalona w całości, jako oczywiście bezzasadna, bez konieczności orzekania w przedmiocie zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez Komisję oraz bez konieczności zarządzania przeprowadzenia środków dowodowych czy też przyjmowania środków organizacji postępowania, wnioskowanych przez skarżącego.

W przedmiocie kosztów

- 33 Na mocy § 87 ust. 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżący przegrał sprawę, zgodnie z żądaniem Komisji należy obciążyć go kosztami postępowania.

Z powyższych względów

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI (piąta izba)

postanawia, co następuje:

- 1) Skarga zostaje oddalona jako oczywiście bezzasadna.**
- 2) Skarżący ponosi koszty postępowania.**

Sporządzono w Luksemburgu w dniu 26 października 2005 r.

Sekretarz

E. Coulon

Prezes

M. Vilaras